

STORM IN ZEELAND
Niek Kortekaas' encenering van 'The Tempest'

Het hoofdpersonage in *De Storm* die Niek Kortekaas enceneerde voor het Zeeland Nazomerfestival is niet Prospero of de jonge geliefden maar wel de Natuur en het decor. Het uitzoeken van bijzondere locaties die een echte interactie mogelijk maken met de speeltekst is zowat het waarmerk van dit festival. Met *De Storm*, de openingsproductie in 2009, ingebed in het landschap van Wilhelminapolder bij Goes, zijn de makers er in geslaagd een treffende interactie en harmonie tussen tekst en locatie te realiseren.

In de akkers zijn rond de speelplek heksenkringen aangebracht in het tarweveld. De centrale speelplek zelf, 40 x 40 meter, oogt indrukwekkend en mooi. Achteraan maar dominerend in het scenebeeld is er een prachtige houten constructie die een scheepswrak suggereert en waarop, van bij het begin, Prospero boven het geheel torent. Vooraan zien we een waterpartij. Smalle loopplanken die het decor doorkruisen, vormen magische tekens. De speelplek gaat over in het landschap en wordt tevens ingeperkt door rijen van rooikisten van waaruit personages opduiken en waartussen ze verdwijnen. De rooikisten zullen ook gebruikt worden voor het labeur dat Ferdinand moet verrichten.

De magie en het spektakel van *De Storm* zijn dus ingebed in de natuur en dat is de grote kracht van de voorstelling. Het verwondert dan ook niet dat helemaal bij het begin in een soort ritueel een speelgoedscheepje naar het water wordt gebracht waar het vervolgens door Prospero's toverkracht in de vlammen opgaat. Door de schipbreuk op die manier voor te stellen, worden de vier elementen - aarde, water, lucht en vuur - nadrukkelijk aanwezig gesteld waardoor de kosmische dimensie van *De Storm* beklemtoond wordt.

Deze setting met het Zeeuwse landschap en de ondergaande zon op de achtergrond vormt een gedroomd kader voor het stuk. Want Shakespeare creëerde hier heel bewust een wereld op zich. Alles speelt zich af op het magisch eiland en binnen een tijdspanne van niet eens 24 u. De wereld van *De Storm* is dus duidelijk een microcosmos waarbinnen een aantal fundamentele aspecten van het leven geëxploreerd worden. De relaties tussen de mens en de natuur, tussen de beschaving en de natuur, de liefde en de ermee verbonden vruchtbaarheid, en vooral Prospero's weg naar wijsheid en vergevengedzindheid: dit alles wordt in dit stuk gevat en weergegeven binnen de microcosmos van het eiland.

De Storm in het Zeeland Nazomerfestival

De magiër Prospero is een van die fascinerende theatrale figuren in het werk van Shakespeare die als een volwaardig regisseur de hele actie beheersen en naar hun hand zetten. Als hertog van Milaan werd hij verdreven door zijn broer die samspondende met de koning van Napels. Hij heerst nu op het eiland waar hij samen met zijn dochter Miranda is terechtgekomen. De hele actie van het stuk zal zich nu voltrekken volgens een door hem uitgewerkt plan. Zijn vijanden zullen schipbreuk lijden en aanspoelen op het eiland; Miranda zal verliefd worden op Ferdinand, de zoon van de koning van Napels en de partijen verzoenen zich met elkaar. Het door de magiër-regisseur aldus geënceneerd stuk ontvouwt zich als een nauwgezet ritueel dat van chaos naar harmonie, van conflict tot verzoening leidt.

Het hierboven beschreven decor en de hele setting waarin de vier elementen bijna tastbaar aanwezig zijn sluit wonderwel aan bij dit rituele kader. De muziekcompositie voor slagwerk en marimba die Sytze Pruiksuma schreef klinkt intrigerend en exotisch. Minder geslaagd is het pseudo-ritueel rondhuppelen van de personages. Hoe indrukwekkend ook, toch schijnt het de opvoering soms aan grandeur te ontbreken. Zou het kunnen dat de middelen en mensen die de productie kon inzetten toch te beperkt waren om tegen het grootse Natuurdecor op te

boksen? Shakespeare schrikt er niet voor terug om in deze wereld ook een plaats te geven aan het groteske –denken we maar aan Caliban, Stefano en Trinculo –, maar in deze productie is de luchtgeest Ariel ook een potsierlijk, zelfs clownachtig type. De problematische relatie tussen Prospero en Ariel, die hij aan het slot zijn vrijheid schenkt, gaat daardoor de mist in.

Maarten Wansink speelt Prospero gedreven en met autoriteit. Hij is groot en dominant maar toont weinig innerlijke ontwikkeling. Wellicht is dat ook moeilijk in zo'n weids natuurdecor. Kalibaan is gewoon een zwarte acteur (Mungu Cornelis), wiens Antwerps accent blijkbaar volstaat om hem als monster uit te beelden. Jammer genoeg deelt hij dat taalgebruik echter met velen in de cast: ergerlijke wanklanken bij de uitbeelding van een eiland “vol geluiden, klanken, en zoete melodieën die vreugde schenken, geen pijn...”

Jozef DE VOS

De Storm. Regie en vormgeving: Niek Kortekaas; vertaling en dramaturgie: Alex Mallem; kostuums: Sabina Kumeling; productie: theaterproducties Zeelandia.
Premiere: Wilhelminapolder, 25 augustus 2009.